

حضر الامام

مصنف

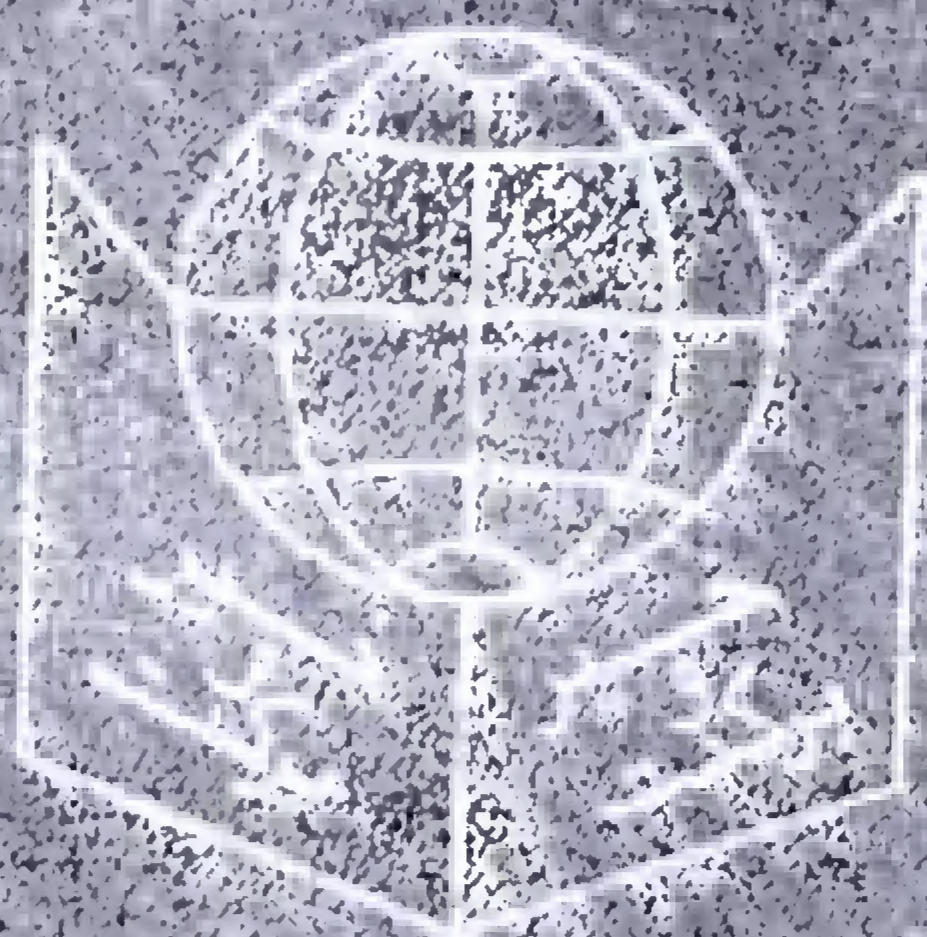
علامہ شاد گیلانی

جغرافیہ الامام

مصنفہ ومولفہ

ڈاکٹر شاد کیلانی

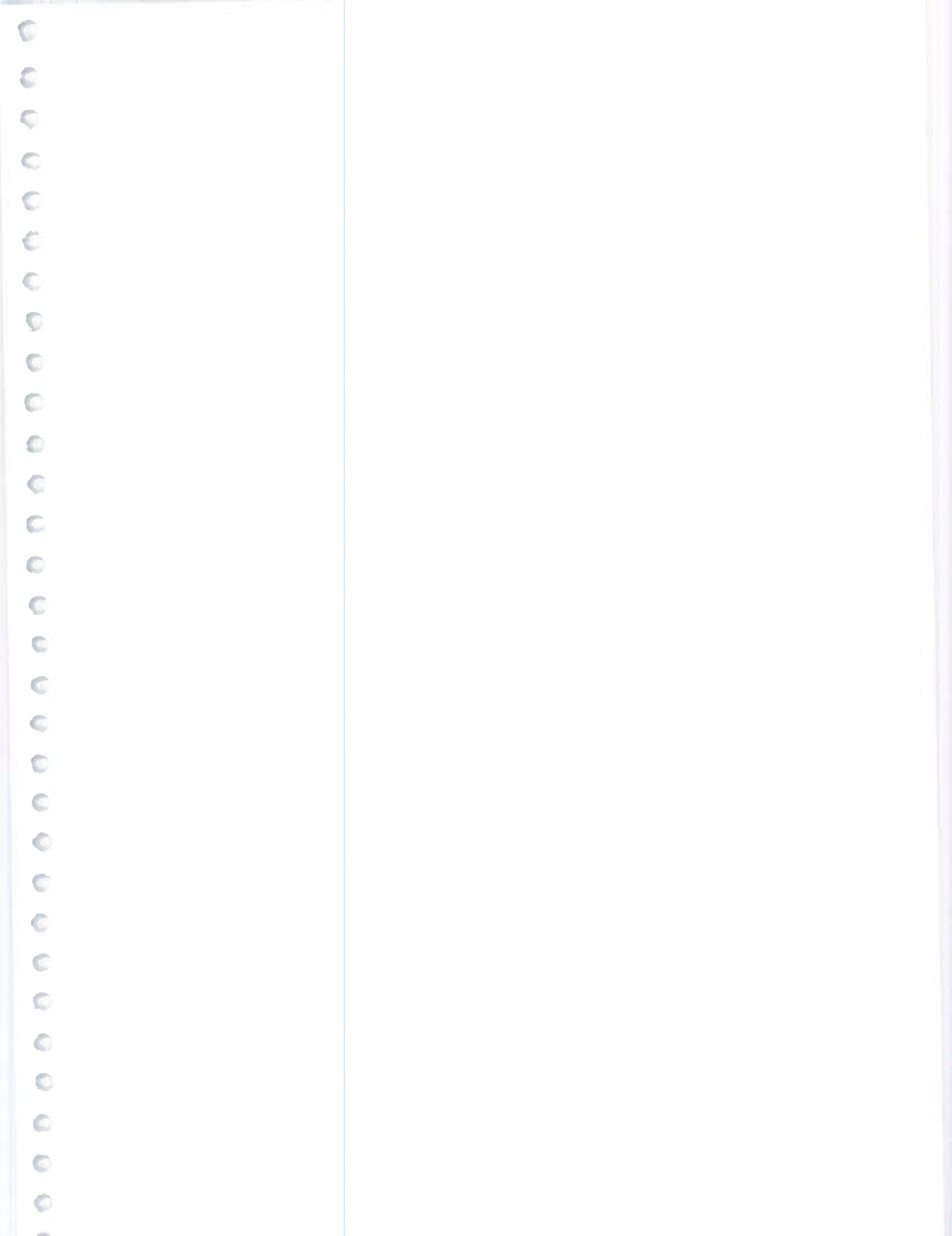
ہومیو پتھیشن و ماہر علوم فلکیات

ناشرین

ملک سراج الدین ایچ سنز پبلیشرز

48/C لاہور، لاہور

انتساب

آپنے فن کے نام پر

شادگیلائی

طابع :

ایاز احمد ملک

مطبع :

سراج محمدی پریس، ۷۳، سرکلر روڈ، لاہور۔ ۷

ناشر :

ملک سراج الدین اینڈ سنز

(سراج کمپنی) کشتیری بازار، لاہور۔ ۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جہذا لجامع سے سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے جن کے حاصل کرنے کا طریقہ یہ ہے کہ اولاً —

★ ماہ قمری، ہجری کی تاریخ کو معلوم کریں۔ جو تاریخ ہو۔ اُس تاریخ کے مطابق ابجد قمری سے حرف لے لیں۔

★ مثلاً چاند کی آٹھ تاریخ کو سوال حل کیا جائے تو ابجد قمری میں آٹھواں حرف ح ہے۔ یہ حرف آپ کے چار حروف میں سے اول حرف ہوگا۔

★ اگر چاند کی ۲۹ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو آپ ابجد قمری کا پہلا حرف الف لے لیں۔

★ اگر ۳۰ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو ابجد قمری کا دوسرا حرف ب لے لیں۔

ابجد قمری مع درجات

درجہ ۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م
درجہ ۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ

دوسرا حرف منزل قمری سے حاصل کریں۔ چاند منازل میں گردش کرتا رہتا ہے جس منزل میں چاند ہو، اُس سے متعلقہ حرف لکھ لیں۔ نقشہ درج ذیل ہے:-

قاعدہ اول قمری		قاعدہ دوم شمسی	
نمبر شمار	حروف ابجد	حروف ابجد	نام منزل
۱	ا	ا	شرطین
۲	ب	ب	بطین
۳	ج	ج	نژیا
۴	د	د	دبران
۵	ه	ه	ہقہ
۶	و	و	ہسغہ
۷	ز	ز	ذراعہ
۸	ح	ح	نشتہ
۹	ط	ط	طہ
۱۰	ی	ی	جبہ
۱۱	ک	ک	زبرہ
۱۲	د	د	سرفہ
۱۳	ن	ن	عوا
۱۴	ر	ر	سماک
۱۵	س	س	غفرہ
۱۶	ز	ز	زبان
۱۷	ح	ح	اکلیل
۱۸	ط	ط	قلب
۱۹	ی	ی	شولہ
۲۰	ک	ک	نعایم
۲۱	د	د	بلدہ
۲۲	ن	ن	ذازح
۲۳	ر	ر	بلع
۲۴	س	س	سعود
۲۵	ز	ز	اخلیہ
۲۶	ح	ح	مقدم
۲۷	ط	ط	موتہر
۲۸	ی	ی	رشتا

آپ جس دن سوال حل کر رہے ہیں۔ جہتری اٹھا کر دیکھیں۔ جہتری کے ایک خانہ میں ہر روز کی منزل کا نام درج ہوگا۔ جو منزل سوال حل کرنے کے روز ہوا اس کا متعلقہ حرف ابجد قمری سے لکھ لیں۔ یہ دوسرا حرف ہے۔ اور تیسرا حرف حاصل کرنے کے لئے طالع وقت دیکھنا پڑتا ہے۔

یعنی کون سا برج طلوع ہو رہا ہے۔

بہ سمت مشرق جہان سے سورج نکلتا ہے اس مقام کو افق کہتے ہیں۔ جو برج گردش سماوی کے تحت مقام افق میں آئیگا وہ برج طالع کہلائے گا۔ اور اپنے خاص قیامی وقت تک (جسے ذیل کی جدول میں بتایا گیا ہے) وہاں رہ کر بطرف جنوب بڑھ جائے گا۔ اس طرح گردش سماوی کے ماتحت جو مشرق سے جنوب و غرب کو ہوتی رہتی ہے۔ یکے بعد دیگرے بروز مقام افق پر آتے رہتے ہیں اور جو برج افق پر ہوگا۔ اس کو طالع وقت کہتے ہیں۔

نَقِشَتِہ زَمَانِ قِیَامِ بِرُوحِ بِمَقَامِ اُفُق :-

نام برج	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبلہ	میزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
مدت قیام گھنٹہ	۳	۴	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۴	۳
پل	۳۴	۷	۱	۴۵	۵۱	۴۳	۴۳	۵۱	۴۵	۱	۷	۳۴
مدت طلوع	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ
گھنٹہ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پل	۷	۸	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۰	۸	۷
بیل	۸	۱۴	۲	۳۰	۳۲	۲۳	۲۳	۳۲	۳۰	۲	۱۴	۸

طالع برج معلوم کرنے کے لئے یہ قاعدہ ہے کہ پہلے استخراج شمس کریں یعنی یہ دریافت کریں کہ شمس کون سے برج میں ہے اور آفتاب کس وقت طلوع ہوتا ہے۔ پس جس برج میں آفتاب ہوگا طلوع شمس کے وقت مقام افق میں وہی برج ہوگا۔ اب جتنا وقت طالع برج کا معلوم ہو ان گھنٹوں کو طلوع آفتاب سے شمار کر کے ان کی گھڑیاں بنالیں اور ان میں سے اس برج کی مدت قیام کو نفی کریں کہ جس میں شمس ہے۔

باقی کو علی الترتیب گھنٹیاں جائے پس جس برج کی مدت قیام نہ گھٹ سکے طالع برج وہی ہوگا۔

مثلاً ایک دن ہمیں طالع معلوم کرنا مقصود تھا۔ اس دن برج عقرب میں شمس تھا۔ طلوع آفتاب کو معلوم کیا تو ۶ بجے ۳ منٹ کا وقت نکلا۔ اور وقت مطلوب ہمارا ۴ بجے شام ہے۔

لہذا ۶ بجے صبح سے ۴ بجے شام تک ۹ گھنٹے ۳ منٹ ہوئے۔ ان کی گھڑیاں بنالیں۔

۲ ۱/۲ گھڑیاں	=	ایک گھنٹہ
۶۰ پل	=	ایک گھڑی
۶۰ پیل	=	ایک پل
۲ ۱/۲ پیل	=	ایک سیکنڈ
۲ ۱/۲ پل	=	ایک منٹ

حساب بالا کی رو سے ۹ گھنٹہ ۳ منٹ کی گھڑیاں حسب ذیل ہیں :-

$$6 \times \frac{1}{12} = \frac{1}{2} - \frac{1}{12} \text{ گھری}$$

۳. منٹ $\times \frac{1}{2}$ پی = ۱۵ - ۱ گھنٹی

پل ۴۵ - ۴۳ گھڑی

چونکہ بر وقت طلوع افق پر برج عقرب ہوگا۔ اس لئے اس مجموعہ میں سے مدت قیام برج عقرب کو منہا کر کے برج عقرب کے مابعد طلوع ہونے والے برجوں کی مدت قیام گھٹانے جائیں۔

مثلاً مدت مطلوب ۳۵ میل - ۲۳ گھڑی مہقی ۔

اس میں سے ۱۵ پل - ۵ گھڑی مدت قیام برج عقرب

۵۴۵ — ۵ " " " " " قوس

اپریل - ۵ " " " " جلدی

۷ پل — م " " " " " دلو

۳۳ پی — ۲۰ گھڑی

برج حوت ۱۳ پل — ۳ گھڑی رہ گئے جو تفریق نہیں ہو سکتے

لہذا معلوم ہوا کہ اس وقت طالع برج حوت ہے۔

کل وقت ۲۳ گھنٹہ ۴۵ منٹ تھا۔

برج دلو تک ۲۰ " ۳۳ " وقت صرف

باقی ۳ گھڑی — ایک پل وقت رہا

تین گھڑی ایک پی میں کئے درجے طے ہو چکے ہیں۔

چونکہ ایک درجہ ۸ میل ۷ پل ۱۵ دقیقہ ۳۳ ثانیہ میں طے ہوا ہے
اس لئے ۴ درجے ۲۴ دقیقے ۳۳ ثانیے اور طے کرنا ابھی باقی ہیں۔
(ہر برج کے کل درجے ۳۰ ہوتے ہیں)

برج حوت کے ۲۵ درجے میں سورج ہے۔
اور تیسری دہائی میں سورج برج حوت میں ہے۔

استخراج شمس

برج طالع معلوم کرنے کے لئے شمس کا برج طالع معلوم کرنا پڑتا ہے۔
اس مقصد کے لئے آپ جنتری اٹھا۔ اس میں سمت شاکھا کا خانہ ملاحظہ
کریں۔ اس خانہ میں آپ بامانی معلوم کر سکیں گے کہ آج آفتاب کس
درجے پر اور کس برج میں طلوع ہو رہا ہے۔

برج طالع سے حروف لینے کا قاعدہ

حروف البروج بقاعدہ دوم			حروف البروج بقاعدہ اوّل			نام برج
۳	۲	۱	۳	۲	۱	
ذ	م	ا	ھ	ع	ا	حمل
ض	ن	ب	ز	م	ج	ثور
ظ	س	ج	ص	ی	ق	جوزا
غ	ع	د	ر	ل	س	سرطان
ا	ف	ھ	ح	ط	ھ	اسد
ب	ص	و	خ	ب	ز	سنبلہ
ج	ق	ز	ط	غ	ض	میزان
د	ر	ح	ن	ت	ر	عقرب
ح	ش	ط	ش	ف	ح	قوس
و	ت	ی	ذ	ث	خ	جدی
ز	ث	ک	ض	ک	ظ	دلو
ح	خ	ل	د	و	ن	حوت

اگر آپ کا مطلوبہ "برج طالع" دس درجوں کے اندر اندر ہے۔ تو پہلے حرف کا انتخاب کریں۔ دوسری دہائی میں ہو تو دوسرے حرف کا انتخاب کریں۔ تیسری دہائی میں ہو تو آخری حرف لے لیں۔ مثلاً آپ کا برج طالع ثور ہے اور بندرہ

درجہ پر ہے۔ تو آپ تم یا ن کا حرف لیں گے۔
اس قاعدہ کے حل کرنے کے دو طریق ہیں۔

اگر قاعدہ اول سے حل کر رہے ہیں تو حروف البروج بقاعدہ اول لیں،
اور اگر طریقہ دوم سے حل کر رہے ہیں۔ تو حروف البروج بقاعدہ دوم لیں۔
اسی طرح اگر حروف منزل لے رہے ہیں۔ تو قاعدہ اول کی رو سے الگ لیں اور
قاعدہ دوم کی رو سے الگ لیں۔

حروف اسم

سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے۔ تین حروف کے
لینے کا بیان ہو چکا ہے۔ چوتھا حرف اسم لینے کا قاعدہ پیش خدمت ہے۔
حرف اسم بقاعدہ اول :

سوال کرنے والے شخص کا نام دریافت کریں۔ اگر یہ نام ۳ حروف پر مشتمل ہے
اور سوال ماہ قمری کے اول دہاکے میں (دس چاند کے اندر اندر) حل کر رہے ہیں۔
تو نام کا پہلا حرف لے لیں۔

اگر قمری ماہ کے دوسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو دوسرا حرف لیں۔
اگر قمری ماہ کے تیسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو تیسرا حرف لیں۔
اگر نام میں چار حرف ہوں۔ تو چوتھا حرف پہلے عشرہ میں۔

دوسرا حرف دوسرے عشرہ کے لئے اور تیسرا حرف تیسرے عشرہ کیلئے لیں۔
اگر نام میں ۵ حرف ہوں تو۔ تو پہلے عشرہ کے لئے چوتھا حرف، دوسرے

عشرہ کے لئے پانچواں حرف اور تیسرے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔
 اگر نام میں چھ حروف ہوں۔ تو پہلے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔ دوسرے
 عشرہ کے لئے تیسرا حرف۔ تیسرے عشرہ کے لئے پانچواں حرف۔
 ہمارے علاقہ میں نام بہت لمبے ہوتے ہیں۔ جیسے 'محمد ریاض الدین' محمد کا لفظ
 بطور تبرک ہے۔ اصل نام 'ریاض' منظور ہوگا۔ یا مثلاً نام ہے۔ غلام عباس تو اصل
 نام 'عباس' منظور ہوگا۔

حرف اسم بقاعدہ دوم :

یہ طریق آسان ہے۔ آپ جس سوال کو حل کر رہے ہیں اُسے الگ الگ حروف
 میں لکھیں۔ اور اس تمام عبارت کے اعداد بحساب ابجد قمری حاصل کریں۔ اور ان
 تمام اعداد کو جمع کر دیں۔ اس مجموعہ کو مدخل کبیر کہتے ہیں اس مدخل کبیر کو ۲۸ پر تقسیم
 کریں۔ جو عدد بچے اس کے مرتبہ کے مطابق ابجد قمری میں سے حرف لے لیں۔ یہ حرف
 اسم بقاعدہ دوم ہے۔

ابجد قمری مع اعداد

مرتبہ	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
حرف	ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
اعداد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
مرتبہ	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
حرف	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
اعداد	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰

مثلاً سوال ہے

✽ آج شاد گیلانی کہاں ہے؟

* حروف: ا ج ش ا د ک ی ل

* اعداد: ۱ ۳ ۳۰ ۱ ۴ ۲۰ ۱۰ ۳۰

ا ن ی ک ہ ا ن ہ ی

۱ ۵۰ ۱۰ ۲۰ ۵ ۱ ۵۰ ۵ ۱۰

مجموعہ اعداد :- ۵۲۱ ÷ ۲۸ باقی ۹

ابجد قمری میں نانویں مرتبہ پر ط کا حرف ہے۔ یہ حرف اسم ہے۔ یہ چار حروف آپ کے پاس ہیں۔ ان چار حروف سے ہی جواب پیدا ہوتا ہے۔ اور ان کو اصطلاح جفر میں "اہیات" کہتے ہیں۔

ان چار حروف کو آپ نے ۲ قواعد سے حاصل کرنے کا طریق سمجھ لیا ہے۔ مگر میرے نزدیک قاعدہ دوم نہایت ہی جامع ہے۔ اور میں قاعدہ دوم کا عامل ہوں۔ بہر حال ان ہر دو طریق سے حاصل شدہ اہیات سے جفر الجامع تیار کرنے کا قاعدہ بھی سمجھ لیں۔ پھر آپ کی مرضی جس کو اپنائیں۔ اور جس کو ترک کر دیں۔

ہم نے انتہائی کوشش سے ہر امر کو سمجھایا ہے۔ خدا کرے کہ آپ بھی سمجھ جائیں

✽ پھر توجہ سے سنئے آپ کے پاس چار حروف ہیں۔

پہلا حرف — ایام دوسرا حرف — منزل

تیسرا حرف — طالع چوتھا حرف — اسم

اور فرض کریں کہ آپ کے پاس یہ چار حروف یہ ہیں :-

یا حرف منزل ج خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور حرف منزل د خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور علیٰ ہذا القیاس حرف منزل س خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور خانہ ۱۴ میں حرف منزل ع کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

☆ حرف طالع د خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ☆ حرف طالع ہم خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ☆ حرف طالع و خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

☆ حرف اسم ن خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ☆ حرف اسم س خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 ☆ اور حرف اسم ظ خانہ دوم ۱۴ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اس قاعدہ کو اگر پوری وضاحت سے لکھوں تو آپ کا سر حکرا جائے گا۔ اس لئے نہایت ہی ادق منزل کو حل کر کے آپ کے سامنے پیش کر رہا ہوں میری اس عظیم تر بانی کی قدر آپ کریں یا نہ کریں۔ بہر حال میں نے ۲ سال کی محنت کے بعد ایام، منازل، طالع اور اسم کے جو نقشے تیار کئے ہیں۔ وہ آپ کے سامنے پیش ہیں۔

☆ ان نقشوں میں اوپر حرف لکھا ہے۔

☆ اور داہنی طرف اس کا خانہ لکھا ہے۔

☆ اسے حرف کے نیچے اور اس خانہ کے سامنے حرف کی قیمت لکھی ہے۔

- اِیَّام
- مَنَازِل
- ظَالِع
- اور اِسْم

ہر چہار نقشے الگ الگ مرتب کئے ہیں۔

ملاحظہ فرمائیں: —————

نقشه تبدیل آیات از الفبای

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۱۱۱	۴۷	۴۰	۱۱۲۵	۳۳۷	۲۲۲	۳۲۵	۳۹۲	۹۹	۹۲۵	۱۸۴	۲۸۳	۲۴۱	۱۵۴۹
۹۹۹	۹۲	۱۳	۱۱۱۲	۱۲۴۱	۴۵۱	۴۵۱	۲۵۱	۴۴۴	۹۸۸	۲۸۹	۳۰۴	۸۱۵	۱۴۲۱
۱۲۲۲	۷۲	۸۱۵	۳۱۷	۱۱۱۱	۱۹۹	۱۹۹	۴۹۷	۱۴۷	۹۲۴	۲۴۹	۳۳۲	۴۷۳	۱۴۲۷
۸۸۸	۸۷	۱۲۷	۸۹۹	۸۱۴	۱۸۸	۱۸۸	۹۳۴	۳۳۳	۱۰۰۹	۳۱۷	۳۳۹	۲۵۷	۱۴۹۱
۳۳۳	۱۵۱	۲۱۳	۷۷۷	۸۵۹	۷۷	۵۳۳	۹۹۹	۱۳۵۱	۱۰۴۱	۳۳۱	۳۴۸	۸۸۹	۱۴۲۷
۱۱۲۵	۲۴۵	۲۱۷	۴۹۵	۵۳۳	۱۲۲۰	۱۲۲۰	۸۱۵	۲۲۲	۲۰۲۴	۴۷۵	۴۳۷	۴۳۴	۴۷۵۹
۹۹۹	۴۱۵	۱۲۱۷	۴۱۲	۴۵۵	۱۴۸	۱۴۸	۴۲۱	۲۱۵	۱۱۹۵	۱۹۳۷	۵۱۴	۵۷۴	۱۱۹۴
۴۴۴	۳۳۷	۱۴۷۳	۵۱۱	۴۱۲	۱۱۱	۱۱۱	۴۰۸۹	۱۱۱	۱۲۷۸	۱۴۷۲	۱۷۴۸	۴۴۴	۲۴۲۳
۹۱۹	۴۱۵	۸۸۴	۴۳۹	۳۲۴	۵۵	۵۵	۳۳۲	۴۳۱	۴۳۷	۱۸۲۸	۸۹۴	۲۴۷۴	۲۰۸۹
۵۵۵	۱۰۴۳	۱۱۹	۳۴۱	۲۵۸	۱۱	۱۱	۲۵۸	۲۱۹	۱۱۴۸	۱۱۱۴	۱۲۴۰	۲۲۹	۳۳۳۳
۸۲۰	۱۲۲۷	۲۳۵	۲۴۹	۲۱۷	۱۴۴	۱۴۴	۲۱۹	۲۲۲	۲۲۴۹	۲۸۹	۱۴۳۱	۲۴۸	۱۴۲۸
۴۴۴	۱۴۷۳	۱۹۴	۱۹۹	۱۳۳	۱۱	۱۱	۲۸۴	۲۱۸	۲۴۳۹	۱۴۷	۲۰۷۵	۴۵۷	۱۳۸۸
۷۱۱	۱۱۰۴	۱۱۴۰	۱۱۱	۱۲۵	۳۳	۳۳	۲۸۰	۳۷۷	۴۰۴۰	۱۵۲	۱۳۳۸	۵۴۴	۱۲۲۹
۳۳۳	۱۵۲	۳۵	۲۷	۳۵	۹	۹	۲۷۱	۱۴	۱۰۱۴	۱۱۲	۳۲۴	۲۱۴	۱۴۲۰

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

تفصیلی ایام از حرکت سن تا شی

سن	ع	ف	ص	ق	ر	سن	ت	ث	خ	ز	ق	ظ	ش
۱۳۹۸	۱۱۳۴	۲۲۲	۳۴۸	۱۷۳	۵۳۵	۳۵	۱۲	۱۲	۱۲۲۴	۱۳۰۲	۵۷۸	۱۹۳۳	۱۲
۱۵۰۵	۱۶۹	۲۱۵	۳۰۸	۳۱۳	۲۹۱	۲۱۰	۲۲۴	۳۳۰	۳۲۴۷	۱۳۳۳	۴۴۶	۱۸۴۴	۳۳۰
۱۵۶۶	۲۶۱۹	۲۴۲۶	۲۲۶۹	۲۶۱	۵۱۷	۱۱۲	۱۱۲۹	۱۲۷	۳۲۵۷	۱۵۰۵	۳۲۹	۱۸۲۵	۳۲۹
۱۶۳۳	۱۶۳۳	۱۱۲۵	۷۹۵	۳۱۳	۶۸۹	۲۹۷	۲۱۷	۹۸۵	۳۹۶۹	۳۰۰۳	۲۲۹	۱۹۹۵	۲۲۹
۱۷۰۱	۱۱۷	۲۲۱	۱۵۵۱	۳۷۷	۹۹۷	۱۱۳	۱۱۶	۱۹۴	۲۴۰۵	۳۲۹۹	۱۱۲	۲۲۲۸	۱۱۲
۱۹۵۷	۱۶۴۵	۱۱۶	۱۷۸۲	۱۷۴۳	۱۰۴۳	۲۱۲۴	۲۱۲۲	۱۲۱۹	۲۷۱۹	۲۹۱۱	۲۹۱۱	۲۷۵۸	۸۵۳
۲۲۱۳	۱۳۵۰	۲۱۴	۱۱۴۳	۱۰۲۷	۱۳۶۹	۱۰۰	۵۱۵	۳۰۰	۵۱۹۱	۲۲۶۶	۵۱۲	۲۱۶۵	۵۱۲
۲۲۲۱	۱۷۰	۵۱۱	۲۵۴	۱۳۵۵	۱۷۷۷	۱۳۲۹	۴۵۳	۲۳۳۳	۲۳۱۰	۱۳۲۲	۱۵۵۵	۲۵۳۲	۱۵۵۵
۲۳۱۰	۱۳۱۱	۵۱۰	۲۳۲	۱۷۰۳	۲۱۳۷	۶۱۰	۱۱۵	۷۱۰	۳۱۷۶	۱۵۳۴	۷۵	۲۸۵۵	۷۵
۳۱۰۴	۲۰۲۰	۲۲۶	۲۴۲	۲۰۲۷	۱۵۰۵	۱۰۱۵	۸۲۹	۱۰۲۵	۳۱۷۲	۱۳۲۸	۷۲۱	۱۹۱۶	۷۲۱
۱۵۰۷	۳۱۶۸	۱۲۲۶	۲۶۶	۲۰۸	۵۲۸	۳۱۱	۱۵	۲۱۱	۳۱۶۴	۱۳۰۲	۷۴۰	۱۹۲۰	۷۴۰
۱۴۹۴	۵۶۹	۱۱۱۴	۲۶۳	۲۶۴	۵۵۱	۱۰۱۰	۲۰۹	۱۰۱۵	۳۲۲۸	۱۵۰۲	۱۲۲	۱۷۳۰	۱۲۲
۱۴۴۷	۲۷۲	۷۱۳	۱۷۰۶	۲۶۴	۳۳۳	۹۱۳	۱۳۲	۱۱۲۳	۳۳۴۵	۱۵۴۵	۱۱۱۱	۱۸۹۸	۱۱۱۱

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵

نقشه تسهیل منازل از حروف الف تائید

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	ر	ن
۲۳۵	۱۱۱	۱۲۳	۲۲۱	۱۹۱۴	۴۷۱	۴۷۱	۴۹۵	۴	۱۸۰۲	۱۱۳	۱۹۰	۱۱۳	۴۳۵
۱۱۰	۱۱۱	۷۴	۵۱۵	۱۴۰	۵۰۲	۵۰۲	۲۲۰	۷	۱۸۱۳	۱۱۲	۱۹۰	۲۰۵	۲۲۰
۲۵۱	۸۲۲	۳۸	۴۱۷	۱۵۳۲	۵۵۹	۵۵۹	۳۲۷	۵۹	۲۰۴۲	۸۷۴	۲۵۲	۵۱۴	۱۱۳
۲۸۲	۱۲۳۲	۱۰۱	۳۱۰	۱۴۱۵	۹۲۹	۹۲۹	۴۲۰	۱۳۹	۲۹۸۰	۲۱۷	۴۱۷	۲۰۷	۳۳۰
۴۲۲	۴۴۴	۲۰۹	۵۱	۲۲۰	۴۲۷	۴۲۷	۴۵۸	۲۴۷	۲۰۴۴	۹۷۳	۲۸۵	۸۱۷	۹۱۹
۴۹۷	۴۹۵	۳۸۱	۴۲۲	۲۸۷۱	۴۷۳	۴۷۳	۵۰۴	۹۹۳	۲۴۱۳	۱۱۹	۵۸۷	۲۱۰	۳۳۱
۱۰۳۰	۱۱۴۴	۳۲۴	۵۲۰	۲۸۷۹	۱۰۱۱	۱۰۱۱	۳۳۹	۱۱۲۵	۲۸۲۰	۲۳۲	۳۱۲	۲۲۱	۱۱۳۲
۱۴۱۴	۵۷۳	۵۹۴	۷۴۷	۱۴۴۷	۱۸۱۵	۱۸۱۵	۲۲۱	۱۲۰۲	۳۲۱	۱۴۴۵	۳۱۲	۳۱۲	۵۱۲
۱۴۸۵	۱۴۵۵	۹۳۳	۷۴۰	۳۳۳	۲۲۹۱	۲۲۹۱	۲۱۰	۴	۲۸۹۹	۲۱۰۵	۱۱۷۲	۵۱۵	۵۲۵
۲۱۸۷	۲۹۷۰	۱۳۴۵	۴۳۹	۲۹۱۲	۸۱۷	۸۱۷	۷	۴۹۱	۱۲۴۴	۸۴۹	۹۷۸	۵۱۱	۳۲۴
۳۲۰	۱۱۴۴	۷۰۹	۴۷۰	۱۳۴۰	۱۴۴۲	۱۴۴۲	۱۰۱۰	۱۸۸	۲۸۹۴	۲۳۷	۱۱۲	۴۴۷	۱۴۴
۱۰۲۱	۲۲۲	۱۱۴۴	۱۱۱	۳۵۵	۱۴۲۲	۱۴۲۲	۳۰۰	۱۴	۱۹۱۰	۵۵۰	۱۵۴	۱۱۲	۴۱۳
۲۲۲	۷۰۷	۸۴	۹۷	۱۵۷۷	۵۲۴	۵۲۴	۱۲۱	۱۲۴	۱۸۹۴	۷۰۹	۲۲۸	۲۳۱	۲۱۴

نفتیہ تست دلی منازل از حروف تائغ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۱۱۱۱	۲۲۲	۲۲۵	۵۴۱۴	۴۸۱	۱۰۱۷	۵۵۵	۲۷۴	۷۲	۱۵۷۳	۱۵۱	۲۲۳	۲۱۱۱	۳۳۲۰
۸۴۲	۱۱۴	۷۳۱	۴۵۰	۳۷۹	۱۱۱۰	۱۰۱۷	۱۴۳	۱۱۱	۱۴۵۷	۱۴۹۵	۲۱۴	۲۱	۳۳۳۳۳
۵۲۴	۱۱۱	۷۴۲	۴۰۷	۵۳۳	۱۰۸۲	۴۴۴	۲۵۷	۱۹۵	۱۵۴۷	۱۴۹۵	۵۲۹	۱۲۱۲	۳۴۴۹۹
۲۲۷	۲۲۳	۵۴۵	۵۳۷	۱۴۸۱	۸۱۵	۱۱۰۷	۵۱۵	۱۱۱۳	۱۵۲۲	۱۴۲۵	۴۲۷	۱۲۹	۳۵۱۳
۴۲۳	۵۱۷	۳۰۴	۸۸۳	۲۸۱	۱۰۹۱	۱۳۹۵	۲۹۸	۳۳۳	۱۵۲۲	۱۵۸۷	۹۲۲	۷۰	۳۹۲۵
۱۱۱	۲۲۵	۲۱۱	۱۳۹۱	۴۰۰	۱۰۸۱	۱۰۰۱	۲۱۳۴	۲۰۲	۱۴۵۴	۱۷۰۴	۵۲۹	۷۰	۴۳۳۳۳
۵۷۴	۱۱۳	۲۳۰	۱۷۹۵	۴۵۷	۱۱۲۵	۲۹۸	۱۱۱۱	۱۹۱۴	۹۰۹	۱۹۴۴	۱۲۱۲	۱۵۹	۴۷۰۷
۲۴۷	۳۴۳	۷۲۵	۲۱۹۵	۴۵۷	۱۲۵۵	۱۷۰۰	۲۳۰	۲۰۱۲	۱۷۷۷	۲۲۲۹	۷۴۹	۱۱۲	۴۰۹۹
۷۹۳	۳۴۰	۳۰۰	۳۹۲	۴۴۷	۱۵۲۹	۹۲۹	۱۱۷	۵۲۴	۲۷۸۵	۲۴۴۷	۱۱۳۱	۱۱۲۲	۳۲۲۹
۲۳۰	۱۱۱۲	۷۷۰	۲۱۲	۱۱۷۹	۱۸۳۹	۱۰۷۰	۲۰۳	۱۰۱۹	۱۵۵۵	۲۵۸۵	۲۲۹۱	۱۱۱۱	۳۲۹۵
۴۱۲	۴۴۰	۱۰۰	۳۲۴	۱۵۹۹	۱۲۱۷	۱۱۱۲	۲۴۷	۴۱	۲۵۱۴	۲۲۲۵	۲۲۴	۳۱۱۱	۳۳۳۴
۵۷۱	۱۲۱۴	۳۵۰	۲۱۴	۲۰۵۸	۱۴۲۹	۱۱۴	۲۳۰	۷۴۴	۱۵۲۲	۱۵۲۵	۵۲۴	۱۲۱۲	۳۳۳۴۳
۱۵۱	۲۰۱۰	۲۰۰	۳۴۵	۱۲۹۱	۲۰۱۴	۱۱۱۱	۳۲۹	۲۱۹	۱۴۸۰	۱۴۹۵	۳۳۳	۲۱۲۲	۳۳۳۲۲
۵۱۴	۱۲۱۵	۹۱۵	۳۷۱	۱۳۱۲	۷۸	۱۱۲	۱۲۰۱	۳۱۵	۱۴۷۲	۱۴۴۹	۱۳۰۲	۲۱۱۱	۳۱۷۵

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

نقشه تبدیل طالع از صورت الف تا نون

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۳۹۹	۱۹۵۰	۱۳۰۲	۲۸۳	۳۳۳۹	۲۸۵	۱۱۱۱	۷۵	۵۲۲	۲۷۵	۱۵۱	۱۱۳۱	۱۷۸	۳۳۵۰
۱۳۵۵	۱۸۸۵	۷۳۱۵	۳۸۹	۳۲۱۰	۲۸۸	۹۷	۵۵۵	۵۲۵	۲۲۸	۱۳۴	۵۸۵	۲۲۰	۲۳۲۲
۱۵۱۵	۱۹۵۱	۱۳۹۷	۲۲۱	۳۲۷۵	۱۵۷	۹۹۷	۵۵	۵۲۱	۲۹۷	۱۷۴	۲۲۵	۲۲۸	۱۱۱۸
۱۴۰۲	۱۸۸۵	۷۳۹	۲۷۹	۳۴۱۵	۲۷۱	۲۲	۴۸۲	۴۲۱	۵۲۷	۱۳۷	۲۴۲	۲۱۴	۱۱۷۲
۱۴۶۸	۱۹۹۵	۲۲۲۹	۱۱۷	۳۹۵۱	۲۲۱	۵۱۱	۱۴۹	۴۲۵	۵۲۹	۱۵۷	۳۲۷	۲۸۲	۱۲۳۰
۲۸۱۰	۲۲۲۵	۲۲۳۹	۵۲۱	۲۲۹۵	۲۷۵	۱۷۷	۱۷۱	۸۰۹	۹۳۱	۳۳۷	۲۵۲	۴۴۱	۱۳۷۲
۲۹۰۹	۲۲۵۲	۲۸۵۱	۲۹۷	۲۸۱۱	۵۰۷	۴۱۰	۱۵	۹۵۱	۴۵۲	۲۹۳	۲۴۲	۱۰۵۹	۸۹۲
۲۳۳۲	۲۳۰۵	۲۲۱۹	۱۱۱۱	۱۵۵	۹۲۱	۱۱	۸۲۱	۱۳۳۹	۲۹۸	۳۳۷	۸۱۳	۱۳۴۲	۸۱۵
۲۸۱۷	۲۵۵۷	۲۳۵۴	۱۰۸۵	۳۱۸۰	۲۰۲	۵۰۹	۱۳	۱۷۴	۷۸۱	۴۰۷	۵۸۷	۱۷۷۰	۲۲۳
۲۲۰۱	۲۸۵۵	۱۳۷۸	۱۸۳	۲۲۱۲	۱۸۲۱	۱۸	۹۱۱	۱۲۲۵	۳۲۱	۹۹۵	۲۲۲	۱۱۸۸	۴۳۲
۲۲۲۵	۱۹۱۲	۱۲۳۸	۱۳۱۲	۳۱۸۰	۲۱۲۱	۲۲۰	۴۷	۱۲۵۲	۱۲۵۲	۱۲۵۹	۴۹۹	۲۵۴	۵۱۵
۱۳۴۸	۱۸۰۹	۱۲۱۰	۲۲۷	۳۳۳۳	۱۰۲	۲۹	۲۲۰	۲۲۲	۲۲۲	۱۸۲۷	۵۲۲	۲۸۰	۲۰۸
۱۳۸۱	۱۸۸۳	۱۲۹۴	۱۲۹۱	۳۳۳۸	۱۷۰	۱۱۱۱	۱۵	۵۲۴	۲۸۳	۱۰۹۴	۱۰۰۰	۱۲۸	۲۸۹
۱۲۵۹	۱۷۹۰	۱۲۱۲	۲۷۵	۳۳۲۱	۲۷۰	۱۱۷	۱۱۱۷	۱۱۱۷	۷۲	۸۷۷	۱۵۷	۱۷۷	۱۲۴

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

نقشه تبدیل طالع از حروف س تا ع

س	ع	ن	م	ق	ر	ش	ث	خ	ذ	من	ظ	غ
۲۸۵	۱۲۲۲	۱۳۵۷	۷۷۸	۱۱۱۱	۱۱۷	۹۹۳	۱۳۷	۸۸	۳۱	۴۰	۵۹	۲۲۲
۲۲۷	۵۰۴	۱۲۸۵	۱۱۲۱	۱۱۹	۲۱۲۱	۱۱۲۲	۸۱۱۱	۹	۵۸	۳۵	۳۰	۲۲۷
۲۴۳	۵۲۰	۱۵۲۷	۸۳۲	۸۳۲	۱۲۱	۱۱۱۰	۹۹۱	۸۲۲	۳۳	۵۴	۹۱	۳۲۸
۲۵۱	۸۵۱	۷۲۰	۲۲۲۲	۲۲۱	۲۲۲۲	۱۳۷	۱۵۷	۸۲۲۲	۵۲۲	۳۹	۲۴	۲۷
۳۷۵	۱۲۵۵	۱۴۹۱	۷۹۱	۷۹۱	۲۲۳	۱۰۵۷	۷۷۷	۸۰	۲۷	۵۲	۴۵	۲۲۲
۲۱۲	۷۲۷۲	۱۴۴۷	۲۰۲۴	۲۰۲۴	۱۰۱۷	۱۳۹	۱۹۹	۳۳	۵۰	۳۳	۲۲	۷۱
۲۴۲	۲۰۹۰	۱۹۹۷	۲۸۴	۴۲۹	۱۹۲۷	۱۰۸۵	۵۵۱	۱۵	۲۱	۲۴	۹۹	۲۰۲
۵۲۱	۱۳۲۴	۲۷۷۲	۲۰۰	۱۲۵	۱۰۱۵	۱۷۵۴	۷۷۱	۷	۲۴	۲۷	۱۸	۷۵
۷۹۷	۲۲۴	۴۵۵	۳۰۰	۵۳۷	۱۲۷	۱۱۱۱	۲۷۱۱	۲۷	۲۵	۲۲	۳۳	۱۴
۱۴۹۵	۲۲۲	۲۲۹۱	۲۲۸	۲۲۷	۱۰۰۳	۸۵۷	۱۹۱	۲۳	۲۲	۱۵	۱۲	۷۹
۱۴۵۲	۲۲۲	۲۲۹۲	۳۹۹	۲۱۵	۲۲۹	۱۳۸۱	۱۲۱	۳۱۲۳	۲۸	۲۰	۷۷	۸۲۲
۲۰۱۲	۲۴۲	۱۲۷۵	۱۵۹	۱۵۹	۱۰۰۱	۲۸۲۹	۲۹۱	۲۷	۳۴۲۲	۵۵	۸۱	۲۲۲
۱۲۲۲	۲۲۵	۱۳۲۲	۲۲۰	۲۱۲	۱۲۹	۱۱۵۸	۲۱۱	۲۲	۵۲	۱۲۱۵	۱۱	۸۷
۳۷۹	۲۸۰	۱۳۸۲	۲۸۵	۲۰۲	۱۲۳۱	۱۷۲۱	۱۱۱۳	۹	۳۳	۷۷	۱۴۹۷	۸

نقشه تبدیل اسم از حروف متغیث

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ز	ض	ظ	غ
۱۵۵۵	۱۱۲۷	۱۱۱۵	۱۱۱۱	۳۵۳	۷۳۷	۲	۳۷۳	۳۸	۱۱۳۹	۱۸	۱۱۲۵	۱۲۲	۱۱۱۷
۳۲۵۳	۱۲۳۵	۱۱۲۵	۱۲۵	۱۱۱۵	۳۳۱	۱۱۹۵	۴	۱۱۷۱	۱۴	۱۱۲۱	۱۳۳	۱۱۳۳	۳۹
۱۱۱۱	۱۱۳۱	۳۲۴۵	۱۱۲۹	۱۱۱۲	۱۵۵۸	۵۱۲	۱۱۹۳	۱۲	۱۱۴۹	۲۸	۱۱۳۳	۳۸	۱۳۱
۱۲۳۳	۱۳۳۵	۱۲۳۵	۱۲۱۱	۳۴۱۵	۱۹۳۷	۱۲۱۹	۷۱۰	۱۱۹۱	۱۲۴	۱۴۴۸	۲۰	۱۱۳۵	۱۱۴۱
۲۵۵۹	۱۲۳۹	۱۲۱۳	۱۲۲۱	۱۲۲۳	۱۲۵۷	۳۹۲۲	۱۲۷۷	۱۳۲۲	۱۱۸۹	۲۲۲۲	۱۱۴۲	۱۱۴۲	۱۱۳۷
۱۲۲۷	۱۲۹۵	۳۸۵	۲۲۱۱	۱۲۲۳	۱۲۰	۱۲۳۷	۲۲	۳۳۴۸	۲۰۷۰	۱۱۲۷	۱۴۲	۱۱۴۳	۸۸
۱۳۲۲	۲۲۵	۱۲۱۹	۲۲۵۱	۲۲۲	۲۴۸	۲۰	۱۳۳۵	۲۴	۱۲۱۳	۲۸۰۷	۱۱۸۵	۸۴	۱۱۹۱
۱۱۴۲	۱۵۱۱	۱۱۷۷	۳۳۳	۱۱۵۳	۲۹۸	۹۰۷	۲۸	۱۲۳۳	۵۸	۱۲۱۱	۱۸۲۴	۵۱۹۹	۱۰۰
۱۳۳۲	۱۱۴۳	۱۲۲۷	۱۵۹	۸۹۱	۲۳۷	۱۵۰	۱۳۵۹	۱۳۹۷	۱۲۱۱	۸۲	۱۲۰۹	۲۴۲۵	۱۱۸۱
۱۱۸۱	۱۹۷۲	۱۱۴۰	۹۲۲	۱۲۴۱	۳۳۸	۱۲۴۱	۸۴۹	۱۲۲۷	۲۸۰۰	۱۴۰۵	۱۰۲۲	۱۲۰۷	۲۲۲۵
۱۹۴۱	۱۹۷۲	۸۱۳	۱۲۲۹	۸۷۱	۲۴۷	۵۷	۱۲۵۷	۲۷۸	۱۳۳۲	۱۹۲	۱۲۲۷	۴۰۰۴	۱۳۰۵
۱۱۸۳	۲۲۰۰	۱۱۷۹	۸۳۰	۱۱۷۱	۲۰۷	۱۲۴۴	۷۹	۱۲۵۵	۱۵۰	۱۲۲۳	۱۷۸۴	۱۳۲۲	۱۳۰۴
۲۳۰۰	۱۲۸۴	۸۱۵	۱۱۷۰	۵۲۲	۲۰۵	۱۲۲	۱۲۴۳	۹	۱۲۵۳	۱۱۸	۱۲۲۱	۱۲۲۲	۱۱۰۲
۲۹۰۹	۳۲۰۰	۱۱۸۸	۷۱۱	۱۱۷۳	۲۷۲	۱۹۴	۱۲۴	۱۲۹۵	۱۲۴	۱۲۵۹	۱۳۲	۱۲۲۹	۱۱۲۲

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰

آپ اپنی جدول جفر جامع کو زیر غور رکھیں

آپ کی جدول جفر جامع میں ۴ خانے ہیں۔ ہر خانے کے سامنے ان حروف کا میزان لکھ دیں۔

(اگر پھر اپنے سوال کے حرف ایام کو ملاحظہ کریں۔ جدول (نقشہ) حرف ایام میں اس حرف کی قیمت کو معلوم کریں۔

جفر جامع کے خانہ کے میزان میں سے حرف کی قیمت کو تفریق کریں۔ (بڑے ہندسہ میں سے چھوٹے ہندسہ کو نفی کریں)

نفی کرنے کے بعد جو ہندسہ آئے۔ آپ ۴ خانہ والی جدول جفر جامع میں حرف اول سے گنیں۔ جہاں یہ ہندسہ ختم ہو۔۔۔ اس حرف کو لکھ لیں۔ یہ حرف مستحصلہ ہے جو آپ کو حرف ایام سے حاصل ہوا ہے۔

جس حرف پر گنتی ختم ہوتی ہے اُسے زیر غور رکھیں۔

اُس سے آگے والے خانہ کے حروف جفر جامع کا میزان حاصل کریں اور اُس خانہ میں جو حروف ایام کا ہو۔ نقشہ میں سے اس کی قیمت کو معلوم کریں اور اسے جفر جامع کے میزان سے نفی کریں (بڑے عدد میں سے چھوٹے عدد کو نفی کریں) اور جس حرف پر پہلے عدد کی گنتی ختم ہوتی تھی۔ اس حرف سے گنتی شروع کریں۔ اور جہاں گنتی ختم ہو۔ یہ دوسرا حرف مستحصلہ ہوگا خانہ دوم کے حرف ایام کا۔ اسی طرح تمام حروف ایام کا مستحصلہ لے لیں

اور

اسی طرح سے حرف منزل کی قیمت نقشہ میں سے معلوم کریں۔ اور جعفر جامع کے خانہ کے میزان سے اسے نفی کریں۔ حاصل نفی عدد کو ابتدائے جعفر جامع سے گنتی کریں۔ جہاں گنتی ختم ہو۔ وہ حرف مستحصلہ ہوگا۔ حرف منزلہ کا اور خانہ اول کا۔ دوسرے خانہ میں ملاحظہ کریں کہ حرف منزل کو لسا ہے۔ جدول تبدیل منزل میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جعفر جامع کے میزان میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جعفر جامع کے میزان میں سے نفی کریں۔ اور جو عدد آئے۔ جہاں پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی، اسی حرف سے شمار کریں۔ جہاں عدد ختم ہو وہ دوسرا مستحصلہ ہوگا حرف منزل کا۔ بعینہ حروف طالع اور حروف اسم کے اسی طرح مستحصلے لے لیں۔ یہ کل ۵۶ حروف آپ کو حاصل ہوں گے جن کو ترتیب دینے سے آپ ہی کے سوال کا جواب آپ کے سامنے ہوگا۔

فرضی مثال سے سمجھئے

مثلاً آپ کے پاس حرف آیام خ ہے۔

حرف منزل غ حرف طالع تھ

اور حرف اسم قہ ہے۔

تو آپ کی جعفر جامع بقاعدہ اول یوں بنے گی۔

نمبر شمار	حرف الحکامح	میزان	عدد آیام	تعدیل	حرف متعبدہ
۱	خ غ م	۳۳۰۰	۳۳۲۴	۲۴	م
۲	خ غ س	۳۳۴۰	۳۲۴۷	۹۳	م
۳	خ غ ف	۳۳۸۰	۳۲۵۷	۷۷	د
۴	خ غ ق	۳۵۱۰	۳۵۳۵	۲۵	ی
۵	خ غ ش	۳۹۱۰	۳۹۶۹	۵۹	غ
۶	خ غ ٹ	۴۲۱۰	۴۴۰۵	۹۵	ر
۷	خ غ ز	۴۷۱۰	۴۷۱۹	۹	ح
۸	خ غ ظ	۵۱۱۰	۵۱۹۱	۸۱	ن
۹	خ غ ہ	۲۲۱۳	۳۳۱۰	۹۷	ی
۱۰	خ غ ج	۲۲۱۷	۳۱۷۹	۴۱	ر
۱۱	خ غ و	۲۲۲۱	۳۱۷۲	۴۹	ن
۱۲	خ غ ہز	۲۲۲۵	۳۱۷۳	۷۱	ا
۱۳	خ غ ط	۲۲۲۹	۳۲۲۸	۱	ا
۱۴	خ غ ک	۲۲۴۰	۳۳۴۵	۸۵	ت

• ملاحظہ فرمائیں۔ حفر الجامع کے پہلے خانہ میں خ غ م خ غ ن حروف ہیں۔

• ابجد متبری سے جن کا مدخل کبیر میزان اعداد ۳۳۰۰ ہے۔

• آیام کا حرف خ ہے۔ نقشہ آیام میں خانہ اول میں حرف خ کے اعداد ۳۳۲۴ ہیں۔

- جدول میں ۲۴ عدد گنیں۔ ص ۲ پر ۲۴ کی گنتی پوری ہوئی۔ ص اول مستحصلہ ایام ہے
- ★ خانہ دوم حفر الجامع خ غ ہم س خ غ ہم ع حروف ہیں۔
- ★ ابجد ثمری سے ان کا میزان اعداد ۳۳۴۰ ہے۔ نقشہ ایام میں حرفت ایام خ کے اعداد خانہ دوم میں ۳۲۴۰ ہیں۔

- ★ برٹے عدد میں سے چھوٹے کو نفی کریں — باقی ۹۳
- ★ پہلا مستحصلہ ص ہے۔ ص سے ۹۳ عدد آگے گنیں۔ آخری حرف ل پر ۸۹ کی گنتی پوری ہوئی۔ اس لئے ابتداءئے جدول سے باقی کے اعداد گنیں۔ م کے حرف پر ۹۳ کی گنتی پوری ہوئی حرف خ خانہ دوم کا مستحصلہ م ہوا۔

- ★ اسی حرف ایام کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف منازل کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف طالع کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف اسم کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ یہ کل ۵۶ حروف آپ کے پاس ہو گئے۔ جو آپ کے سوال کا کافی اور شافی جواب ہوں گے

- ★ ان کو ترتیب دیں۔ ترتیب کا طریقہ یہ ہے :-
- ★ نقشہ کے آخر میں میں نے ترتیب حروف کے ہند سے لکھ دیئے ہیں۔
- ★ پہلے خانہ م کا حروف ایام پھر خانہ چار کا حرف منزل پھر خانہ چار کا حرف طالع پھر خانہ چار کا حرف اسم۔

- ★ اسی طرح خانہ سوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ دوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ اول کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

پھر خانہ جات ۸-۷-۶-۵-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۱۲-۱۳

کے حروف لکھیں۔

(ان ۵۶ حروف کو ترکیب بالا ایک سطر میں لکھیں) آپ کے سوال کا

صحیح جواب ہوگا۔

إِنْتَبَهِ :

علمائے متقدمین نے اس قاعدہ کو عربی زبان میں ڈھالا ہے۔ اس

کا جواب ہمیشہ عربی زبان میں نکلتا ہے۔ مگر سوتی سد درست جواب —

اردو اور فارسی زبان میں جواب حاصل کرتے کے قواعد وضع کرنے کے لئے

ان پر غور و خوض درکار ہے۔

* اب ایک مثال

بِزبانِ عربی ملاحظہ فرمائیے :

سوال

(جَفَّار عَبَّاس شاد اکیلا فی بن سَیِّدہ
..... بی بی یسأل هل عبد الوهاب
جادلہ نصیب فی علم الجفر والزائرجہ
على أيدينا ام لا)

* مدخل کبیر ۲۶۷۹

* تاریخ سوال ۵ رمضان المبارک حرف ہ

* منزل اکیل _____ حرف ف

* برج درثور _____ حرف ن

* مدخل کبیر ۲۶۷۹ ÷ ۲۸ باقی ۱۹ حرف ق

امہات

ہ ف ن ق

تکسیر بطریق ثانی وق ھ ک

جفر الجامع کا خانہ اول ھ ف ن ق وق ھ ک

ردیف	جمله مرکب مع	اعداد جمع	اعداد ایام	تبدیل	اعداد منزل	تبدیل	اعداد طالع	تبدیل	اعداد اسم	تبدیل	اسم	تبدیل	اسم	مستعمل	مستعمل	مستعمل	مستعمل
۱	هفت نون ق و ق ه ه ک	۳۴۶	۳۳۷	۲۹	۲۲۵	۲۱	۳۵۰	۲۱	۳۵۳	۱۴	۳۵۳	۱۳	ب ب	ا	ل	ی	ی
۲	و س س ر ی ک ول	۲۲۲	۲۵۱	۲۹	۲۵۰	۲۸	۲۲۷	۲۸	۲۳۱	۲۵	۲۳۱	۹	ل	و	ه	ا	ا
۳	ز ق ع ش ال ی م	۵۵۸	۵۲۵	۳۳	۵۳۳	۲۵	۵۲۰	۲۸	۵۱۲	۳۸	۵۱۲	۲۲	ع	ب	د	ا	۲
۴	ح ر ن ت ب م ان	۷۸۱	۸۱۲	۳۳	۸۱۵	۳۲	۷۲۰	۳۱	۷۱۰	۷۱	۷۱۰	۷۱	و	و	و	ل	۱
۵	ط ش ص ش ت ن ب ه	۱۳۵۶	۱۳۵۱	۵	۱۳۹۵	۳۹	۱۳۲۸	۸	۱۳۲۲	۳۲	۱۳۲۲	۳۲	ی	ا	ر	ج	۸
۶	ی ت ق ق خ ش و	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۳	۲۱۳۲	۱۱۳	۲۰۲۶	۵	۲۰۷۰	۱۲	۱۹۳۶	۳	و	ا	ل	ز	۷
۷	ک ش ر ز ج ه ش ی	۱۹۳۹	۱۹۳۷	۲	۱۹۱۶	۲۳	۱۹۲۷	۱۲	۱۹۳۶	۳۳	۱۹۳۶	۳۳	ل	ج	ف	ر	۴
۸	ل خ ش ص ح ی ج ا	۱۷۵۲	۱۷۲۸	۲	۱۷۵۷	۵	۱۷۵۶	۲	۱۸۲۶	۲	۱۸۲۶	۷۲	ع	ل	م	ا	۵
۹	ا ذ ت ظ خ ا ح ب	۱۴۵۱	۱۴۷۶	۲۵	۱۴۶۷	۱۶	۱۷۱۱	۱۴	۱۷۱۱	۴	۱۷۱۱	۱۲	ق	ب	ع	د	۱۳
۱۰	ن ص ش غ د ب خ ت	۲۲۵۶	۲۲۲۲	۲۳	۲۲۹۱	۴۵	۲۲۳۰	۱۴	۲۲۳۵	۲۲	۲۲۳۵	۷۹	م	م	ع	ق	۱۱
۱۱	س ظ خ ا ذ ت و ش	۳۳۶۵	۳۳۰۲	۴۱	۳۳۱۱	۵۲	۳۳۲۳	۲۲	۳۳۵۸	۲۲	۳۳۵۸	۷	ی	د	ی	ک	۱۰
۱۲	ع غ ذ ب ر ش ذ ج	۳۳۷۵	۳۳۶۸	۷	۳۳۲۳	۵۲	۳۳۶۳	۱۱	۳۳۵۳	۲۲	۳۳۵۳	۲۲	ع	ل	ی	ا	۹
۱۳	ت اض ج ز ج ر ح	۱۱۰۲	۱۱۱۲	۱۲	۱۰۲۱	۸۱	۱۲۱۵	۱۱۳	۱۱۷۵	۱۱۳	۱۱۷۵	۷۳	م	ج	ی	ر	۱۲
۱۴	ص ب ظ و س ح ز خ	۱۴۷۱	۱۷۰۶	۳۵	۱۷۰۷	۳۶	۱۴۹۷	۲۶	۱۷۲۶	۲۶	۱۷۲۶	۵۵	ا	ع	و	ا	۱۳

یہ قاعدہ عربی زبان میں جواب دیتا ہے۔ کیونکہ اس کے اصول عربی میں
دھلے ہوئے ہیں۔

اگر آپ اردو یا فارسی میں جواب حاصل کرنے پر بصد ہوں۔ تو آپ سطر
جواب کے ہم مرتبہ حروف سے بدل کر جواب پیدا کر سکتے ہیں۔

حروفِ ہم مرتبہ کی فہرست پیش خدمت ہے:

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں

ب ک ر "

ج ل ش "

ر م ت "

ہ ن ث "

و س خ "

ز ع ذ "

ح ف ض "

ط ص ظ "

آپ کے حاصلہ حروف مثلاً یہ ہیں :

ج ی ت ر ا ش ی ہ ا

تو ذرا تدبیر مائیے۔ جواب صاف نظر آئے گا۔

ج ل ش ہم مرتبہ ہیں

ہم نے ان میں سے ش کے بارے

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے ا کو لیا۔
 د م تے ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے د کو لیا۔
 اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے جواب حاصل کریں۔
 جواب نکلے گا ش ا د ک ی ل ا ن ی
 شاد گیلانی

عربی زبان میں جواب آئے تو صاف ستھرا آتا ہے۔ کسی حرف کو بدلنے
 کی ضرورت نہیں ہوتی۔ اردو تو ایک لشکری زبان ہے۔ چوں چوں کا مرتبہ ہے
 علم جفر تو ہے ہی عربی زبان میں۔ ویسے اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے بدلنے
 پر اردو، فارسی، ہندی، بنگالی، سندھی تمام زبانوں میں جواب نکلتا ہے۔
 مگر شرط یہ ہے کہ جس زبان میں جواب نکالنے کی ضرورت ہو۔
 حرف اسم اسی زبان سے حاصل کیا جائے۔
 یعنی

سوال اسی زبان میں کیا جائے :

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ

ارادت مند

شاد گیلانی

شورکوٹ شہر